

6

Αποκάλυψη 6:1 “Και είδα, όταν το Αρνίο άνοιξε μια από τις σφραγίδες, και άκουσα ένα από τα τέσσερα ζώα, σαν με φωνή βροντής, να λέει: Έλα και βλέπε.

2 Και είδα, και να, ένα άλογο, λευκό· κι εκείνος που καθόταν επάνω σ’ αυτό είχε ένα τόξο· και του δόθηκε ένα στεφάνι και βγήκε νικώντας, για να νικήσει.

3 Και όταν άνοιξε τη δεύτερη σφραγίδα, άκουσα το δεύτερο ζώο να λέει: Έλα και βλέπε.

4 Και βγήκε ένα άλλο άλογο, κόκκινο· και σ’ αυτόν που καθόταν επάνω σ’ αυτό δόθηκε να σφάξουν ο ένας τον άλλον, και του δόθηκε μια μεγάλη μάχαιρα.

5 Και όταν άνοιξε την τρίτη σφραγίδα, άκουσα το τρίτο ζώο να λέει: Έλα και βλέπε. Και είδα, και να, ένα άλογο, μαύρο, κι εκείνος που καθόταν επάνω σ’ αυτό είχε μια ζυγαριά στο χέρι του.

6 Και άκουσα μια φωνή στο μέσον των τεσσάρων ζώων, που έλεγε: Ένας χοίνικας σιτάρι για ένα δηνάριο· και τρεις χοϊνικές κριθάρι για ένα δηνάριο· και το λάδι και το κρασί μη τα βλάψεις.

7 Και όταν άνοιξε την τέταρτη σφραγίδα, άκουσα τη φωνή του τέταρτου ζώου να λέει: Έλα και βλέπε.

8 Και είδα, και να, ένα άλογο, ωχρο, κι εκείνος που καθόταν επάνω σ’ αυτό ονομαζόταν θάνατος, και ο Άδης ακολουθούσε μαζί του· και τους δόθηκε εξουσία επάνω στο ένα τέταρτο της γης να θανατώσουν με ρομφαία και με πείνα και με θάνατο, και με τα θηρία της γης.

9 Και όταν άνοιξε την πέμπτη σφραγίδα, είδα από κάτω από το θυσιαστήριο τις ψυχές των σφαγμένων εξαιτίας του λόγου του Θεού, και εξαιτίας της μαρτυρίας που είχαν·

10 και έκραζαν με δυνατή φωνή, λέγοντας: Μέχρι πότε, ω Κυρίαρχε άγιε και αληθινέ, δεν κρίνεις και δεν εκδικείσαι το αίμα μας από εκείνους που κατοικούν επάνω στη γη;

11 Και σε κάθε έναν δόθηκαν λευκές στολές, και τους ειπώθηκε να αναπαυθούν ακόμα λίγο καιρό, μέχρις ότου συμπληρωθούν και οι σύνδουλοί τους και οι αδελφοί τους, αυτοί που πρόκειται να φονευθούν όπως κι αυτοί.

12 Και είδα, όταν άνοιξε την έκτη σφραγίδα· και να, έγινε ένας μεγάλος σεισμός, και ο ήλιος έγινε μαύρος, σαν τρίχινος σάκος, και το φεγγάρι έγινε σαν αίμα·

13 Και τα αστέρια του ουρανού έπεσαν στη γη, όπως η συκιά ρίχνει τα ανώριμα σύκα της, όταν σείεται από έναν δυνατό άνεμο.

14 Και ο ουρανός αποχωρίστηκε «σαν τυλιγμένο βιβλίο», και κάθε βουνό και νησί κινήθηκαν από τους τόπους τους·

15 και οι βασιλιάδες της γης, και οι μεγιστάνες, και οι πλούσιοι, και οι χιλίαρχοι, και οι δυνατοί, και κάθε δούλος, και κάθε ελεύθερος, έκρυψαν τον εαυτό τους στα σπήλαια και στις πέτρες των βουνών,

16 και λένε προς τα βουνά και προς τις πέτρες: Πέστε επάνω μας, και κρύψτε μας από το πρόσωπο εκείνου που κάθεται επάνω στον θρόνο, και από την οργή του Αρνίου·

17 επειδή, ήρθε η μεγάλη ημέρα της οργής του· και ποιος μπορεί να σταθεί;

6:1,2 Ο ΠΡΩΤΟΣ ΙΠΠΕΑΣ

Οι περισσότεροι άνθρωποι γνωρίζουν τους “τέσσερις ιππείς της Αποκάλυψης” αλλά φαίνεται ότι δεν υπάρχει κάποια κοινή γραμμή ερμηνείας για το ποιοι είναι ή τι σημαίνουν. Κάποιοι θεωρούν ότι είναι σύμβολα της πορείας της ανθρώπινης ή εκκλησιαστικής ιστορίας,¹ άλλοι πάλι υποστηρίζουν ότι είναι οιωνός

¹ Στην προσπάθεια τους να ερμηνεύσουν ιστορικά τις σφραγίδες και τις σάλπιγγες, κάποιοι μελετητές προσπάθησαν να ακολουθήσουν το υπόδειγμα του Δανιήλ, όπου κάθε επόμενη προφητεία προσθέτει λεπτομέρειες στην προηγούμενη. Υπάρχουν όμως τουλάχιστον πέντε προβλήματα σε αυτή την προσέγγιση: 1) Στον Δανιήλ κάθε λεπτομέρεια μιας προφητείας μπορεί ξεκάθαρα να συσχετιστεί με ιστορικά γεγονότα, αλλά οι ιστορικές ερμηνείες των σφραγίδων και των σαλπίνγων στην Αποκάλυψη είτε αγνοούν, είτε επαναλαμβάνουν αρκετές προφητικές λεπτομέρειες ή παρουσιάζουν φανταστικές, ‘τραβηγμένες’ ερμηνείες, στις οποίες οι συμβολισμοί φαίνεται να προσαρμόζονται για να ταιριάξουν σε συγκεκριμένα ιστορικά γεγονότα. 2) Οι επαναλαμβανόμενες προφητείες του Δανιήλ σχετίζονται σε μεγάλο βαθμό μεταξύ τους, αλλά οι ιστορικές ερμηνείες της Αποκάλυψης φαίνεται ότι δεν μπορούν να συσχετίσουν τις επτά εκκλησίες, με τις επτά σφραγίδες ή τις επτά σάλπιγγες. 3) Η ιστορική ερμηνεία αλλοιώνει τη σειρά και τη συνέχεια διαφόρων περικοπών, παρουσιάζοντας άσκοπες αλλαγές θέματος και αλλαγές σε χρονικές περιόδους. 4) Τα επαναλαμβανόμενα οράματα του Δανιήλ ξεκινούν όλα με μια αναφορά από τον ίδιο στη

φοβερών μελλοντικών γεγονότων και κάποιοι άλλοι πιστεύουν ότι είναι δαιμονικά πνεύματα που στοιχειώνουν σκηνές πολέμου και βίας. Ωστόσο, αν αφήσουμε τη Βίβλο να ερμηνεύσει τα δικά της σύμβολα, μάλλον θα μπορέσουμε να βρούμε ένα ξεκάθαρο νόημα.

Το έκτο κεφάλαιο της Αποκάλυψης αποτελεί συνέχεια των κεφαλαίων 4 και 5 που ορίζουν το γενικό πλαίσιο για την έναρξη της ουράνιας Ημέρας του Εξιλασμού (διερευνητική κρίση της ανθρωπότητας). Στο τέταρτο κεφάλαιο απεικονίζεται το ουράνιο δικαστήριο, η ίδια σκηνή που είδε ο Δανιήλ στο Δανιήλ 7:9,10 όπου “το κριτήριο κάθισε, και τα βιβλία ανοίχτηκαν”. Στο πέμπτο κεφάλαιο εξιστορείται μια αναδρομή όπου ο Χριστός, παρουσιαζόμενος ως το “σφαγμένο Αρνίο” (Αποκάλυψη 5:6), εδραίωσε το δικαίωμα Του (με τη θυσία Του) να ανοίξει το σφραγισμένο βιβλίο της Ζωής. Το βιβλίο της Ζωής περιέχει τα ονόματα και τις προσωπικές υποθέσεις των ανθρώπων που ανταποκρίθηκαν στις προτροπές του Αγίου Πνεύματος. Όταν οι σφραγίδες σπάνε και ανοίγεται το βιβλίο, αυτές οι προσωπικές ιστορίες θα διερευνηθούν από τους αγγέλους. Αυτό ακριβώς απεικονίζεται στο έκτο κεφάλαιο όπου τα ονόματα στο βιβλίο της Ζωής χωρίζονται σε κατηγορίες. Το άνοιγμα του βιβλίου λαμβάνει χώρα “στον έσχατο καιρό”, μια προφητική περίοδο που ξεκίνησε το 1844, σύμφωνα με την προφητεία του Δανιήλ 8:14 “Μέχρι 2300 ημερονύκτια τότε, το αγιαστήριο θα καθαριστεί” (βλ. 14: *Πότε στην Ιστορία* και Παράρτημα 5).

“Και είδα, όταν το Αρνίο άνοιξε μια από τις σφραγίδες, και άκουσα ένα από τα τέσσερα ζώα, σαν με φωνή βροντής, να λέει: Έλα και βλέπε. Και είδα, και να, ένα άλογο, λευκό· κι εκείνος που καθόταν επάνω σ’ αυτό είχε ένα τόξο· και του δόθηκε ένα στεφάνι και βγήκε νικώντας, για να νικήσει”
Αποκάλυψη 6:1,2.

Κάθε ιππέας χαρακτηρίζεται από διάφορα στοιχεία. Η εμφάνιση του καθενός αναγγέλλεται από ένα από τα τέσσερα ζώα, που αναφέρονται στο τέταρτο κεφάλαιο, με τα λόγια **“έλα και βλέπε”**. Κάθε ιππέας έχει ένα άλογο διαφορετικού χρώματος: λευκό, κόκκινο, μαύρο και γκρι. Κάθε άλογο έχει έναν ιππέα και κάθε ιππέας έχει κάτι μαζί του: ο πρώτος ένα τόξο και ένα στεφάνι, ο δεύτερος μια μεγάλη μάχαιρα, ο τρίτος μια ζυγαριά, και ο τέταρτος τον Άδη. Επίσης κάθε αναβάτης έχει ένα καθήκον: Ο πρώτος να νικήσει, ο δεύτερος να σηκώσει την ειρήνη από τη γη, ο τρίτος να ζυγίσει και να μη βλάψει το λάδι και το κρασί, και ο τέταρτος να θανατώσει με ρομφαία, με πείνα, με θάνατο και με τα θηρία της γης.

Το πρώτο άλογο αναγγέλλεται από το πρώτο ζώο.² Στην ενότητα του τέταρτου κεφαλαίου *Τέσσερα Ζώα* είδαμε ότι σύμφωνα με την εβραϊκή παράδοση τα τέσσερα ζώα ήταν τα ίδια με τα εμβλήματα στις σημαίες των τεσσάρων ηγετικών φυλών του Ισραήλ όταν στρατοπέδευαν γύρω από το αγιαστήριο στην έρημο. Το πρώτο (λιοντάρι) σχετίζεται με τη φυλή Ιούδα, το δεύτερο (μοσχάρι) με τη φυλή Εφραΐμ, το τρίτο (άνθρωπος) με τη φυλή Ρουβήν και το τέταρτο (αετός) με τη φυλή Δαν. Λαμβάνοντας τα παραπάνω υπόψη μπορούμε να συμπεράνουμε ότι το πρώτο άλογο, το λευκό, είναι υπό τη σημαία του λιονταριού του Ιούδα.³ Το λιοντάρι είναι θαρραλέο, ατρόμητο και υποτάσσει τους εχθρούς του, χαρακτηριστικά που αποδίδονται στη φυλή Ιούδα, φυλή βασιλική με σειρά βασιλιάδων, ξεκινώντας από τον Δαβίδ και τον Σολομώντα και φτάνοντας μέχρι τον Χριστό, τον Βασιλιά των βασιλέων. Έτσι, τα ονόματα που κρίνονται υπό τη σημαία του πρώτου ζώου είναι πιστά και αφοσιωμένα άτομα στον Χριστό, που με θάρρος υποτάσσουν το βασίλειο του Σατανά στη ζωή τους και στον κόσμο. Το πρώτο ζώο μας προσκαλεί: **“Έλα και βλέπε”** αυτούς τους πιστούς και αληθινούς Χριστιανούς που συμβολίζονται με ένα **“Λευκό άλογο”**.

“Και είδα, και να, ένα άλογο, λευκό”. Στην Αγία Γραφή, το άλογο χρησιμοποιείται πολλές φορές για να συμβολίσει ομάδες ανθρώπων (σε αυτή την περίπτωση τα άλογα αντιπροσωπεύουν τους ανθρώπους που κρίνονται). Για παράδειγμα στον Ησαΐα 63:11-14 ο λαός του Θεού, που καθοδηγείται από τον Μωυσή στην έρημο, συγκρίνεται με ένα άλογο: “Τους οδήγησε (ο Θεός) με το δεξί χέρι του Μωυσή... τους

συγκεκριμένη χρονική περίοδο που βλέπει το όραμα (π.χ. “Κατά τον τρίτο χρόνο της βασιλείας του βασιλιά Βαλτάσαρ, φάνηκε σε μένα όραση, σε μένα, τον Δανιήλ... ήμουν στα Σούσα, τη βασιλική πόλη...” Δανιήλ 8:1,2). Τέτοια παρόμοια όμως, αναφορά σε χρονικές περιόδους γίνεται μόνο μια φορά στην Αποκάλυψη (Αποκάλυψη 1:9,10). 5) Τα οράματα του Δανιήλ είναι διάσπαρτα με ιστορίες που ο Δανιήλ βίωσε στη Βαβυλώνα και τέτοιες ιστορίες δεν υπάρχουν στην Αποκάλυψη.

² Στο εδάφιο 1 αναφέρει: “ένα από τα τέσσερα ζώα” αλλά οι επόμενοι ιππείς αναγγέλλονται από “το δεύτερο ζώο... το τρίτο ζώο... το τέταρτο ζώο,” άρα προφανώς το πρώτο ζώο είναι το πρώτο που περιγράφεται στην Αποκάλυψη 4:6-8.

³ Αυτό δεν σημαίνει ότι το πρώτο ζώο αντιπροσωπεύει τον πρώτο ιππέα. Τα ζώα είναι άγγελοι που ιθύνονται της λατρείας στον ουρανό. Προφανώς όμως, μέρος του ρόλου τους στην ουράνια Ημέρα του Εξιλασμού είναι να ιθύνονται της κρίσης των διαφόρων τάξεων ανθρώπων που βρίσκονται στο βιβλίο της Ζωής.

οδήγησε μέσα από την άβυσσο, σαν άλογο μέσα από την έρημο". Συγκεκριμένα, η φυλή Ιούδα αποκαλείται το άλογο του Θεού: "Ο Κύριος των δυνάμεων επισκέφθηκε το ποίμνιό του, τον οίκο Ιούδα, και τους έκανε σαν ένδοξο άλογο Του μέσα σε μάχη" (Ζαχαρίας 10:3). Αυτό το άλογο είναι λευκό, χρώμα της ευσέβειας και της αγνότητας.⁴

Τα άλογα έχουν ιππείς που τα καθοδηγούν· δηλαδή, το άλογο υπόκειται στην εξουσία του ιππέα. Στην περίπτωση αυτού του ευσεβούς λευκού αλόγου, ο ιππέας σαφώς είναι ο Χριστός. Οι παραλληλισμοί με την Αποκάλυψη 19:11-16 που περιγράφει την έλευση του Χριστού είναι τόσο χαρακτηριστικοί που δεν μπορεί να είναι συμπτωματικοί. Εκεί πάλι βλέπουμε έναν ιππέα κατακτητή με διαδήματα πάνω σε λευκό άλογο. "Ήταν ντυμένος με ιμάτιο βαμμένο σε αίμα· και το όνομά του αποκαλείται ο Λόγος Του Θεού (ο Χριστός)" (Αποκάλυψη 19:13), με άλλα λόγια ο ιππέας είναι ο Χριστός.

Ο ιππέας κρατά στο χέρι ένα τόξο, ένα βασικό όπλο πολέμου.⁵ Το όπλο αυτό επίσης σχετίζεται με τη φυλή Ιούδα: "Ο κύριος των δυνάμεων επισκέφθηκε το ποίμνιό του, τον οίκο Ιούδα... Απ' αυτόν βγήκε η γωνία, απ' αυτόν ο πάσσαλος, απ' αυτόν το πολεμικό τόξο". "Επειδή, τέντωσα τον Ιούδα στον εαυτό μου σαν τόξο" (Ζαχαρίας 10:3,4, 9:13). Εδώ βλέπουμε ότι, καθώς ο Ιησούς ιππεύει στον κόσμο **"νικώντας και (για) να νικήσει"**, ο πιστός λαός Του είναι το βασικό Του όπλο.

Από μόνος του ο λαός του Θεού δεν μπορεί να κάνει τίποτα, αλλά με τον "Ιησού να κρατάει τα χαλινάρια", τα "λιοντάρια" του Θεού προελαύνουν στον κόσμο τη Βασιλεία Του από την εποχή των αποστόλων μέχρι σήμερα. Ο απόστολος Πέτρος, ο απόστολος Παύλος και ο απόστολος Ιωάννης ήταν λευκά άλογα, όπως ήταν και ο Φώτιος, ο Τζον Χους, ο Μαρτίνος Λούθηρος και άλλοι θαρραλέοι μεταρρυθμιστές. Η πλειοψηφία όμως των λευκών αλόγων είναι απλοί και πιστοί Χριστιανοί των οποίων η ζωή και τα λόγια μαρτυρούν αδιαλείπτως την πίστη τους. Έχουν επιτρέψει στο Άγιο Πνεύμα να "καταστρέψει τα έργα του διαβόλου"⁶ στη ζωή τους και με τα πιστά τους λόγια και τη συμπεριφορά έχουν φέρει στο στρατόπεδο του Κυρίου ψυχές που βρίσκονταν σε πνευματικό σκοτάδι. Ο απόστολος Παύλος περιέγραψε τη ζωή και τη μαρτυρία των Χριστιανών στα λευκά άλογα με τα εξής λόγια: "Επειδή, αν και περπατάμε με σάρκα, όμως δεν πολεμάμε κατά σάρκα· επειδή, τα όπλα του πολέμου μας δεν είναι σαρκικά, αλλά δυνατά με τον Θεό για καθαίρεση οχυρωμάτων" (Β' Κορινθίους 10:3,4).

6:3,4 Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΙΠΠΕΑΣ

"Και όταν άνοιξε τη δεύτερη σφραγίδα, άκουσα το δεύτερο ζώο να λέει: Έλα και βλέπε. Και βγήκε ένα άλλο άλογο, κόκκινο· και σ' αυτόν που καθόταν επάνω σ' αυτό, δόθηκε να σηκώσει την ειρήνη από τη γη, και να σφάξουν ο ένας τον άλλον, και του δόθηκε μια μεγάλη μάχαιρα" Αποκάλυψη 6:3,4.

Το δεύτερο ζώο που αναγγέλλει το κόκκινο άλογο είναι σαν μοσχάρι, ένα σύμβολο θυσίας που όμως κάτω από την επιρροή της αμαρτίας θεωρείται επίσης σύμβολο ειδωλολατρίας (κεφ. 4:6-8 *Τέσσερα Ζώα*) και σχετίζεται με τη φυλή Εφραΐμ. Παρόλο που ο Εφραΐμ έλαβε τις πιο πλούσιες ευλογίες από όλες τις φυλές, υπήρξε μια από τις δυο φυλές που πρωτοστάτησαν στην ειδωλολατρία. Ο Ιεροβοάμ, ο πρώτος βασιλιάς του διαιρεμένου Ισραήλ με καταγωγή από τον Εφραΐμ, έστησε χρυσά μοσχάρια στη Βαιθήλ, πόλη στην περιοχή του Εφραΐμ. Η ειδωλολατρία του, έθεσε τα θεμέλια για την αποστασία των μελλοντικών βασιλιάδων.⁷

Στο κάλεσμα **"έλα και βλέπε"** του δεύτερου ζώου ένα κόκκινο άλογο **"βγήκε"**. Το κόκκινο χρώμα συνήθως συμβολίζει την αμαρτία,⁸ ακριβώς το αντίθετο από το λευκό: "αν οι αμαρτίες σας είναι σαν το

⁴ Το λευκό συμβολίζει την αγνότητα και την αγιότητα (π.χ. "Αν οι αμαρτίες σας είναι σαν το πορφυρούν, θα γίνουν άσπρες σαν χιόνι" Ησαΐας 1:18). Στην Αποκάλυψη ο Θεός κάθεται σε έναν λευκό θρόνο, ο Χριστός ιππεύει ένα λευκό άλογο και οι άγιοι φορούν λευκά ιμάτια που έγιναν λευκά με το αίμα του Αρνίου (βλ. Αποκάλυψη 7:14, 19:11,14, 20:11).

⁵ Β' Σαμουήλ 22:35, Ψαλμοί 7:11-13, Ιερεμίας 50:14,29.

⁶ Α' Ιωάννου 3:8.

⁷ Π.χ. "Εντούτοις, ο Ιησούς δεν απομακρύνθηκε από τις αμαρτίες του Ιεροβοάμ, του γιου του Ναβάτ, που έκανε τον Ισραήλ να αμαρτηθεί, από τα χρυσά μοσχάρια που ήσαν στη Βαιθήλ και στη Δαν" (Β' Βασιλέων 10:29).

⁸ Στην Αποκάλυψη το κόκκινο χρώμα συμβολίζει τον Σατανά και τους αγγέλους του: Ο Ιωάννης βλέπει ένα μεγάλο κόκκινο δράκοντα που είναι "ο διάβολος και ο σατανάς" (Αποκάλυψη 12:3,9). Στο κεφάλαιο 17 "η μεγάλη

πορφυρούν (βαθυκόκκινο), θα γίνουν άσπρες σαν χιόνι, αν είναι ερυθρές σαν κόκκινο, θα γίνουν σαν άσπρο μαλλί” (Ησαΐας 1:18). Αυτό το άλογο αντιπροσωπεύει ανθρώπους που παρόλο που τα ονόματά τους βρίσκονται γραμμένα στο βιβλίο της Ζωής, χαρακτηρίζονται από μια ζωή αμαρτίας και ειδωλολατρίας. Γι’ αυτό το λόγο τα ονόματά τους θα διαγραφούν.⁹

Είναι σημαντικό να παρατηρήσουμε ότι ενώ τα άλλα τρία άλογα απλώς εμφανίστηκαν: **“να, ένα άλογο, λευκό”**, **“να, ένα άλογο, μαύρο”**, **“να, ένα άλογο ωχρό”**, το κόκκινο άλογο **“βγήκε”**. Στο αρχαίο κείμενο η λέξη που χρησιμοποιείται είναι “εξήλθεν” και είναι η ίδια λέξη που χρησιμοποιείται στη Α΄ Ιωάννου 2 όπου αναφέρονται οι “πολλοί αντίχριστοι”: “βγήκαν (εξήλθαν) από ανάμεσά μας, αλλά δεν ήσαν από μας... βγήκαν από ανάμεσα μας, για να φανερωθούν ότι όλοι δεν είναι από μας” (Α΄ Ιωάννου 2:19). Αυτό το εδάφιο περιγράφει ανθρώπους που ισχυρίζονται ότι είναι Χριστιανοί, διατείνονται ακόμα ότι αντιπροσωπεύουν τον Χριστό ή ότι είναι ο ίδιος ο Χριστός, στην πραγματικότητα όμως είναι αντίχριστοι.¹⁰ Παρομοίως, η κατηγορία των ανθρώπων που συμβολίζονται με το κόκκινο άλογο ισχυρίζονται ότι είναι Χριστιανοί, αλλά η ζωή τους δείχνει ότι είναι ψευδοχριστιανοί. Προφανώς ο ιππέας τους είναι ο Σατανάς και φαίνεται από το έργο του: **“σηκώνει την ειρήνη από τη γη”** και προκαλεί τους ανθρώπους **“να σφάξουν ο ένας τον άλλον”**.

Είναι τα ζιζάνια ανάμεσα στο σιτάρι για τα οποία ο Χριστός προειδοποίησε (Ματθαίον 13:24-30). Ο Ιούδας ήταν ένα κόκκινο άλογο, όπως επίσης ο Ανανίας και η Σαπφείρα (Πράξεις 5:1-11). Οι θεολόγοι και οι θρησκευτικοί ηγέτες που έπεισαν τις εκκλησιαστικές συνόδους να επιτρέψουν τη λατρεία των εικόνων, των λειψάνων και των αγίων ήταν κόκκινα άλογα. Όπως είναι και οι τηλεοπτικοί ευαγγελιστές που κηρύττουν ένα διαστρεβλωμένο ευαγγέλιο ή που συλλαμβάνονται να διαπράττουν ανηθικότητες ή βρίσκονται ένοχοι διαφθοράς. Αλλά πιο συνηθισμένα ζιζάνια είναι τα μέλη της εκκλησίας που κοιμούνται την ώρα της λατρείας και μετά δημιουργούν αναστάτωση στις συναντήσεις των επιτροπών, μετατρέπουν τις συναντήσεις συμπροσευχής σε συναντήσεις κουτσομπολιού και έχουν σχέσεις μοιχείας, ενώ παράλληλα παρουσιάζονται ως αγαθά και πιστά μέλη της εκκλησίας.

Στη σύγχρονη “χριστιανική” κοινωνία υπάρχουν εκατομμύρια ‘κόκκινων αλόγων’ που αδιαφορούν για τον Θεό και έχουν “στήσει” είδωλα πλούτου, υλικών αγαθών, εμφάνισης, εξουσίας και καλής φήμης που είναι πιο πολύτιμα για εκείνους από ότι είναι ο Χριστός και η Βασιλεία Του. Παρόλο που θεωρούν ότι είναι χριστιανοί έχουν επιλέξει να αγνοήσουν τον Χριστό και συνεπώς χάνουν την αιώνια ζωή που θα μπορούσαν να έχουν. Το πιο τραγικό όμως είναι ο πνευματικός θάνατος ως αποτέλεσμα των κόκκινων αλόγων, όταν αυτά ενεργά λαμβάνουν το όνομα του Χριστού και Τον παραποιούν μέσα από ψεύτικες διδασκαλίες, μη χριστιανική συμπεριφορά και πνευματική υποκρισία, οδηγώντας τους ειλικρινείς αναζητητές μακριά από τον Θεό. Σύμφωνα με το εδάφιο Εφεσίους 6:17, η “μάχαιρα του Πνεύματος” είναι “ο Λόγος του Θεού”. Ο ψεύτικος, διαστρεβλωμένος λόγος είναι **“μια μεγάλη μάχαιρα”** στα χέρια του διαβόλου που χρησιμοποιεί μέσω των ασεβών ‘δήθεν’ Χριστιανών για να **“σηκώσει την ειρήνη από τη γη”**.

6:5,6 Ο ΤΡΙΤΟΣ ΙΠΠΕΑΣ

“Και όταν άνοιξε την τρίτη σφραγίδα, άκουσα το τρίτο ζώο να λέει: Έλα και βλέπε. Και είδα, και να, ένα άλογο, μαύρο, κι εκείνος που καθόταν επάνω σ’ αυτό είχε μια ζυγαριά στο χέρι του. Και άκουσα μια φωνή στο μέσον των τεσσάρων ζώων, που έλεγε: Ένας χοϊνίκας σιτάρι για ένα δηνάριο και τρεις χοϊνικές κριθάρι για ένα δηνάριο και: Το λάδι και το κρασί μη τα βλάψεις” Αποκάλυψη 6:5,6.

Το τρίτο άλογο αναγγέλλεται από το τρίτο ζώο το οποίο έχει πρόσωπο σαν ανθρώπου και σχετίζεται με τη φυλή Ρουβήν. Ο άνθρωπος δημιουργήθηκε κατ’ εικόνα Θεού, εξαιτίας όμως της αμαρτίας ο άνθρωπος και ο Ρουβήν συμβολίζουν την ανθρώπινη αδυναμία: Ο Ρουβήν έχασε τα πρωτοτόκια όταν ενέδωσε στον πειρασμό και κοιμήθηκε με την παλλακίδα του πατέρα του (Γένεση 35:22, 49:3,4). Ωστόσο, αν και είχε διαπράξει ένα θανάσιμο αμάρτημα, η τελική ευλογία του ήταν: **“Ας ζει ο Ρουβήν, και ας μην πεθάνει, και ας είναι πολυάριθμος ο λαός του”** (Δευτερονόμιο 33:6).

πόρνη... ήταν ντυμένη με πορφύρα και κόκκινο” και “κάθεται επάνω σε ένα κόκκινο θηρίο, που ήταν γεμάτο από ονόματα βλασφημίας” (Αποκάλυψη 17:1-5).

⁹ Βλ. Έξοδος 32;32,33, Ψαλμοί 9:5, 69:28, 109:13, Αποκάλυψη 3:5.

¹⁰ Αντίχριστος σημαίνει είτε αντί του Χριστού ή ενάντια στον Χριστό.

Το άλογο είναι μαύρο, ένα χρώμα που συμβολίζει το πνευματικό σκοτάδι.¹¹ Ωστόσο, ιππέας είναι ο Χριστός και κρατά μια ζυγαριά στο χέρι Του, “Η δίκαιη στάθμη και η πλάστιγγα (ζυγαριά) είναι του Κυρίου” (Παροιμίες 16:11). Ο Θεός ζυγίζει την καρδιά στη ζυγαριά (Δανιήλ 5:27) για να αποκαταστήσει τη δικαιοσύνη εκείνων που κατηγορήθηκαν άδικα. Ο Ιώβ όταν κατηγορήθηκε από τους φίλους του και αισθάνθηκε ότι ακόμα και ο Θεός τον κατηγορούσε, φώναξε: “Ας με ζυγίσει με τη στάθμη της δικαιοσύνης, και ο Θεός ας γνωρίσει την ακεραιότητά μου” (Ιώβ 31:6).

Συνεπώς, το μαύρο άλογο συμβολίζει εκείνους που βρίσκονται σε πνευματικό σκοτάδι, αλλά όταν “ζυγίστηκαν στην πλάστιγγα” βρέθηκαν να έχουν τον Ιησού για ιππέα τους. Πώς μπορεί να συμβαίνει κάτι τέτοιο; **“Μια φωνή στο μέσον των τεσσάρων ζώων”** διακηρύττει την πραγματική πνευματική τους κατάσταση: **“Ένας χοϊνίκας σιτάρι για ένα δηνάριο· και τρεις χοϊνικές κριθάρι για ένα δηνάριο· και: Το λάδι και το κρασί μη τα βλάψεις” (Αποκάλυψη 6:6).**

Το ψωμί φτιαχνόταν από σιτάρι και κριθάρι και αυτές οι τιμές (ένα δηνάριο ήταν ένα μεροκάματο) σημαίνουν ότι υπάρχει έλλειψη ψωμιού. Το ψωμί χρησιμοποιείται για να συμβολίσει διάφορα πράγματα. Συμβολίζει τον Χριστό (“Εγώ είμαι ο άρτος της ζωής” Ιωάννην 6:35), και σε αυτή την περίπτωση συμβολίζονται άνθρωποι που δεν γνωρίζουν πολλά για τον Χριστό. Επίσης συμβολίζει το σώμα του Χριστού, την Εκκλησία (“Το ψωμί, που κόβουμε, δεν είναι κοινωνία του σώματος του Χριστού; Επειδή, ένα ψωμί, ένα σώμα είμαστε” Α΄ Κορινθίους 10:16,17), και σε αυτή την περίπτωση συμβολίζονται άνθρωποι που δεν έχουν μεγάλη επαφή ή επικοινωνία με την Εκκλησία του Θεού. Ακόμη συμβολίζει την αληθινή διδασκαλία του λόγου του Θεού (Ματθαίον 4:4, 16:5-12), και σε αυτή την περίπτωση συμβολίζονται άνθρωποι που δεν έχουν επαρκή ή αληθινή διδασκαλία από το λόγο του Θεού. Πιθανόν όλα αυτά σε συνδυασμό να λείπουν με τον έναν ή τον άλλο τρόπο και φαινομενικά αυτοί οι άνθρωποι μπορεί να μην είναι υποψήφιοι για την αιώνια ζωή. Αλλά Εκείνος που κρατά τη ζυγαριά βλέπει ότι **“το λάδι και το κρασί”** δεν βλάφτηκαν: διδάχθηκαν από το Άγιο Πνεύμα (το λάδι)¹², και εξαιτίας της πίστης τους που ανταποκρίθηκε στο Πνεύμα, ο Ιησούς προσφέρει το αίμα Του (το κρασί)¹³ για τη συγχώρηση των αμαρτιών τους.¹⁴

Υπάρχουν μαύρα άλογα παντού, σε απομακρυσμένες ζούγκλες, στην έρημο, στις μεγαλουπόλεις του κόσμου, σε μέρη που δεν υπάρχει μάρτυρας για τον Χριστό, βρίσκονται διασκορπισμένοι σε ολόκληρο τον κόσμο, σε κάθε εποχή. Βρίσκονται ακόμα και σε χριστιανικές εκκλησίες διαφόρων δογμάτων όπου διδάσκονται ότι θα δικαιωθούν πουλώντας θρησκευτικά βιβλία ή ανάβοντας κεριά ή εξομολογούμενοι τις αμαρτίες τους, αλλά στο βαθύτερο σημείο της καρδιάς τους ακούνε τη φωνή του Πνεύματος να τους λέει να αγαπούν τον Θεό και τον πλησίον τους.

Ο Παύλος περιγράφει αυτή την κατηγορία ανθρώπων ως εκείνους που “κάνουν από τη φύση τους εκείνα που ανήκουν στον νόμο... ενώ δεν έχουν τον νόμο... δείχνουν το έργο του νόμου να είναι γραμμένο μέσα στις καρδιές τους, έχοντας τη συνείδησή τους να συμμαρτυρεί” (Ρωμαίους 2:14,15). “Ζητούν τον Κύριο, ίσως μπορέσουν να τον ψηλαφήσουν και να τον βρουν” και παρόλο που βρίσκονται στο σκοτάδι, “παραβλέπει ο Θεός τους καιρούς της άγνοιας” (Πράξεις 17:27-30). Εξαιτίας της απέραντης αγάπης και του ελέους του Θεού θα έχουν μια θέση στη Βασιλεία Του: “Ο λαός, που περπατούσε σε σκοτάδι, είδε ένα μεγάλο φως.” “Να, σκοτάδι θα σκεπάσει τη γη, και παχύ σκοτάδι τα έθνη· επάνω, όμως, σε σένα θα ανατείλει ο Κύριος, και η δόξα Του θα φανερωθεί επάνω σου” (Ησαΐας 9:2, 60:2).

¹¹ Παραδόξως, η λέξη που χρησιμοποιείται για το μαύρο είναι μέλας και αναφέρεται στο μελάνι. Χρησιμοποιείται σπάνια στην Αγία Γραφή και δεν έχει κάποια αρνητική έννοια. Στην Αποκάλυψη 6:12, μόλις πριν την επιστροφή του Χριστού, “ο ήλιος έγινε μαύρος (μέλας) σαν τρίχινος σάκος, και το φεγγάρι έγινε σαν αίμα”. Το αντίστοιχο εδάφιο βρίσκεται στο Ματθαίον 24:29 που λέει το εξής: “Ο ήλιος θα σκοτεινιάσει, και το φεγγάρι δεν θα δώσει το φως του, και τα αστέρια θα πέσουν από τον ουρανό”. Το μαύρο και το σκοτάδι είναι συνώνυμα και το μαύρο σχετίζεται με την έλλειψη του φωτός, και όχι με το σκοτάδι του κακού. Ο Ιησούς είπε: “Εγώ ήρθα φως στον κόσμο, για να μη μείνει μέσα στο σκοτάδι καθένας που πιστεύει σε μένα” (Ιωάννην 12:46).

¹² Ζαχαρίας 4:2-6, Α΄ Σαμουήλ 16:13.

¹³ Ματθαίον 26:27-29.

¹⁴ Παρόλο που είναι αλήθεια ότι “επειδή ούτε άλλο όνομα είναι δοσμένο... ανάμεσα στους ανθρώπους, διαμέσου του οποίου πρέπει να σωθούμε” (Πράξεις 4:12), αυτό δεν σημαίνει ότι είναι αναγκαίο κάποιος να γνωρίζει το όνομα “Ιησούς” για να σωθεί. Στην πραγματικότητα ο κατάλογος με τα ονόματα των πιστών που περιγράφονται στην Εβραίους 11, οι οποίοι θα “πάρουν την τελειότητα” μαζί με τους πιστούς Χριστιανούς (Εβραίους 11:40), είναι άνθρωποι που δεν άκουσαν ποτέ το όνομα “Ιησούς”, αλλά Τον γνώρισαν μέσω του έργου του Αγίου Πνεύματος.

6:7,8 Ο ΤΕΤΑΡΤΟΣ ΙΠΠΕΑΣ

“Και όταν άνοιξε την τέταρτη σφραγίδα, άκουσα τη φωνή του τέταρτου ζώου να λέει: Έλα και βλέπε. Και είδα, και να, ένα άλογο, ωχρό κι εκείνος που καθόταν επάνω σ’ αυτό ονομαζόταν θάνατος, και ο Άδης ακολουθούσε μαζί του· και τους δόθηκε εξουσία επάνω στο ένα τέταρτο της γης να θανατώσουν με ρομφαία και με πείνα και με θάνατο, και με τα θηρία της γης” Αποκάλυψη 6:7,8.

Το τέταρτο ζώο έχει πρόσωπο αετού και σχετίζεται με τη φυλή Δαν. Ο αετός συμβολίζει τη δικαιοσύνη, αλλά εξαιτίας της αμαρτίας αντιπροσωπεύει τους εχθρούς των παιδιών του Θεού που τους επιτίθενται και τους κομματιάζουν.¹⁵ Ο Δαν ήταν μια φυλή που στην αρχή της ιστορίας του Ισραήλ αποχωρίστηκε από τις άλλες φυλές που βρίσκονταν στο βορρά και ήταν η μια από τις δυο φυλές που οδήγησε στην ειδωλολατρία τις υπόλοιπες δέκα φυλές του βορρά.¹⁶ Η ευλογία του Ιακώβ δείχνει ότι στην πραγματικότητα είναι εχθρός του λαού του Θεού “δαγκώνοντας τις φτέρνες του αλόγου, ώστε ο καβαλάρης του θα πέφτει προς τα πίσω” (Γένεση 49:16,17).

Το τέταρτο άλογο περιγράφεται ως “ωχρό” στη μετάφραση, στο αρχαίο κείμενο όμως το χρώμα αναφέρεται ως *χλωρός*, το ίδιο χρώμα που χρησιμοποιείται στη μετάφραση των Εβδομήκοντα για να περιγράψει τις πληγές της λέπρας.¹⁷ Είναι το χρώμα του θανάτου. Εδώ συμβολίζονται εκείνοι που με κάποιο τρόπο, κάποια στιγμή το όνομα τους γράφτηκε στο βιβλίο της Ζωής, αλλά σε αντίθεση με τους ψευδοχριστιανούς του παραπλανητικού κόκκινου αλόγου είναι πραγματικοί εχθροί των χριστιανών και τους διώκουν.¹⁸

Ο ιππέας είναι **“ο Θάνατος, και ο Άδης ακολουθούσε μαζί του”**. Προφανώς αυτή η φράση αναφέρεται σε αυτόν “που έχει το κράτος του θανάτου, δηλαδή, τον διάβολο” (Εβραίους 2:14). Ο ιππέας αυτός θα καταστρέφει με **“ρομφαία και με πείνα και με θάνατο και με τα θηρία της γης”**. Πρόκειται για τις ίδιες καταστροφικές πληγές που θα πέσουν στο λαό του Θεού αν αποστατήσει. Για παράδειγμα, ο Θεός προειδοποιεί μέσω του προφήτη Ιεζεκιήλ ότι αν ο λαός Του “αμαρτήσει σε μένα με βαριά παράβαση, τότε θα απλώσω το χέρι μου επάνω της” στέλνοντας “τις τέσσερις δεινές κρίσεις μου: τη ρομφαία, και την πείνα, και τα κακά θηρία, και το θανατικό, ώστε να αποκόψω απ’ αυτή άνθρωπο και κτήνος” (Ιεζεκιήλ 14:13-21).¹⁹ Αυτές οι πληγές έχουν σωτηριακό σκοπό: “Όμως, να, θα μένουν σ’ αυτή μερικά λείψανα, κάποιοι διασωσμένοι, γιοι και θυγατέρες... και θα δείτε τους δρόμους τους και τις πράξεις τους... κι αυτοί θα σας παρηγορήσουν, όταν δείτε τους δρόμους τους και τις πράξεις τους· και θα γνωρίσετε ότι εγώ δεν έκανα χωρίς αιτία όλα όσα έκανα μέσα σ’ αυτή” (Ιεζεκιήλ 14:22,23). Ο Θεός συνεχώς προσπαθεί να φέρει σε μετάνοια τους ανθρώπους που έχουν απομακρυνθεί από Εκείνον, ακόμα και αυτό ενέχει επώδυνες δοκιμασίες που επιτρέπει στους εχθρούς Του να προκαλέσουν.²⁰

¹⁵ Λευιτικό 11:13, Δευτερονόμιο 28:49, Ωσηέ. 8:1, Θρήνοι 4:19, Αββακούμ 1:6-8.

¹⁶ Κριτές 18, Α’ Βασιλέων 12:25-29

¹⁷ Λευιτικό 13:49, 14:37. Η μετάφραση των Εβδομήκοντα δείχνει ότι αυτή η λέξη έχει την ίδια ρίζα με το *πράσινο*, όπως ακριβώς και το *ωχρό* άλογο. Η παρουσία αυτής της πρασινωπής ‘λέπρας’ ήταν σημάδι για να κάψουν το ρούχο ή να γκρεμίσουν το σπίτι στο οποίο βρισκόταν.

¹⁸ Ο μεγάλος εχθρός των παιδιών του Θεού στο βιβλίο της Αποκάλυψης είναι η Βαβυλώνα και θα τη συναντήσουμε στα κεφάλαια 14-18. Η Βαβυλώνα συμβολίζει ένα ψεύτικο θρησκευτικό σύστημα που ισχυρίζεται ότι είναι οι αληθινοί ακόλουθοι του Χριστού, ενώ ταυτόχρονα διώκουν το λαό του Θεού ή αλλιώς το ‘πιστό υπόλοιπο’. Στο κεφάλαιο 17 βλέπουμε τη Βαβυλώνα να έχει δυο χαρακτηριστικά – μία ψεύτικη και παραπλανητική θρησκεία που συμβολίζεται από μια πόρνη (αυτοί είναι οι χριστιανοί του κόκκινου αλόγου), και το καταπιεστικό πολιτικό σύστημα που συμβολίζεται από το θηρίο με τα επτά κεφάλια (αυτοί είναι εχθροί του Χριστού του ωχρού αλόγου).

¹⁹ Αυτές οι τέσσερις κρίσεις είναι ένα επαναλαμβανόμενο θέμα. Για παράδειγμα Λευιτικό 26:14-25. Οι συγκεκριμένες κρίσεις έχουν σωτηριακό σκοπό: να τους κάνουν να “ομολογήσουν την ανομία τους... που παρέβηκαν εναντίων μου” (Λευιτικό 26:40).

²⁰ Ένα παράδειγμα του Θεού να χρησιμοποιεί τους εχθρούς Του για να τιμωρήσει τα άπιστα παιδιά Του σε μια προσπάθεια να τους κερδίσει πίσω, βρίσκεται στην ιστορία του βασιλείου του Ιούδα και της Βαβυλωνιακής αιχμαλωσίας. Υπό τον ασεβή βασιλιά Μανασσή ο λαός του Ιούδα αποστράφηκε εντελώς από τη λατρεία του Κυρίου και στράφηκε στην ειδωλολατρία, συνεχίζοντας αυτή την τακτική παρά τη σύντομη αλλαγή με τον Ιωσία. Προειδοποιήθηκαν επανειλημμένως μέσω των προφητών να μετανοήσουν ειδικά οι καταστροφές που είχαν προλεχθεί στο Λευιτικό 26 θα έρχονταν πάνω τους, προσδιορίζοντας με λεπτομέρεια ακόμα και τα 70 χρόνια

Παρομοίως θα συμβεί με τους εχθρούς του Θεού που συμβολίζονται από το “ωχρό άλογο”. Ο Θεός θα επιτρέψει να πλήξουν εκείνους που δεν είναι πιστοί **“και τους δόθηκε εξουσία επάνω στο ένα τέταρτο της γης να θανατώσουν με ρομφαία και με πείνα και με θάνατο, και με τα θηρία της γης”**. Αναμφίβολα αυτή η φράση αναφέρεται στους πολέμους και τις γενοκτονίες που διεξάγονται από “χριστιανικές” χώρες με τη συμβολή του στρατού, από την εποχή που ο Χριστιανισμός έγινε επίσημη θρησκεία. Τα ωχρά άλογα συμβολίζουν τους ιερείς και τους εκκλησιαστικούς ηγέτες που ήταν υπεύθυνοι της Ιεράς Εξέτασης και των σταυροφοριών στο Μεσαίωνα. Ακόμα και σήμερα οι ‘ωχροί’ ηγέτες της εκκλησίας σχεδιάζουν να εναντιωθούν και να εκδιώξουν εκείνους που θα διαδώσουν το ευαγγέλιο στο ‘δικό τους’ ποίμνιο. Σε αυτή την κατηγορία περιλαμβάνονται και άνθρωποι που είχαν κάποια προσωπική εμπειρία με τον Θεό όταν ήταν νέοι, αλλά απομακρύνθηκαν και βυθίστηκαν ακόμα περισσότερο στην αμαρτία, στην εγκληματικότητα και στη βία. Πολλοί άθεοι που χρησιμοποιούν δικαστήρια και πολιτική επιρροή για να βλάψουν την Εκκλησία κάποτε είχαν μέσα τους μια τρυφερή στιγμή, όταν τα ονόματά τους ήταν γραμμένα στο βιβλίο της Ζωής. Απέρριψαν ωστόσο το Άγιο Πνεύμα και έγιναν οι χειρότεροι εχθροί του λαού του Θεού. Υπάρχουν όμως όρια σε όσα επιτρέπει ο Θεός. Ο Άδης ακολουθεί το ωχρό άλογο και τον ιππέα του. Αν δεν μετανοήσουν, θα καταλήξουν “στην αιώνια φωτιά, που είναι ετοιμασμένη για τον διάβολο και για τους αγγέλους του” (Ματθαίον 25:41).

Όταν τελικά ανοίξουν οι σφραγίδες τα ονόματα εκείνων που βρίσκονται στο βιβλίο της Ζωής του Αρνίου ταυτίζονται με ένα από τα τέσσερα άλογα και τους δυο ιππείς. Τότε θα είναι πολύ αργά για να αλλάξουν. Αλλά “τώρα είναι ημέρα σωτηρίας” (Β΄ Κορινθίους 6:2), κανείς δεν χρειάζεται να παραμείνει στο στρατόπεδο του κόκκινου ή του ωχρού αλόγου. Ο Θεός στέλνει το Πνεύμα Του για να παρακαλέσει τον καθένα: “Διαλέξτε σήμερα ποιον θέλετε να λατρεύετε” (Ιησούς του Ναυή 24:15), ελπίζοντας ότι θα “συνέλθουν από την παγίδα του διαβόλου, από τον οποίο είναι παγιδευμένοι στο θέλημα εκείνου” (Β΄ Τιμόθεον 2:26). Όλοι έχουν το δικαίωμα να επιλέξουν ποιος θα είναι ο ιππέας τους και ο Χριστός διαρκώς εργάζεται για να μεταμορφώσει κάθε άνθρωπο σε ένα λευκό άλογο. “Σήμερα, αν ακούσετε τη φωνή του, μη σκληρύνετε τις καρδιές σας... αλλά, προτρέπετε ο ένας τον άλλον κάθε μια ημέρα ξεχωριστά, ενόσω ονομάζεται το ‘σήμερα’ για να μη σκληρυνθεί κάποιος από σας από την απάτη της αμαρτίας” (Εβραίους 3:7-14).

Ο παρακάτω πίνακας συνοψίζει τις κατηγορίες των ανθρώπων που βρίσκονται γραμμένοι στο βιβλίο της Ζωής και θα κριθούν στη διερευνητική κρίση:

Άλογο	Ζώο	Φυλή	Ιππέας	Αντικείμενο	Καθήκον	Κατηγορία
Λευκό	Λιοντάρι	Ιούδας	Χριστός	Τόξο	Νίκη	Πιστοί
Κόκκινο	Μοσχάρι	Εφραΐμ	Σατανάς	Μάχαιρα	Κατάργηση ειρήνης (πόλεμος)	Αποστάτες
Μαύρο	Άνθρωπος	Ρουβήν	Χριστός	Ζυγαριά	Κρίση, Προστασία	Αδύναμοι
Ωχροί	Αετός	Δαν	Σατανάς	Άδης	Θάνατος	Εχθροί

αιχμαλωσίας που θα ζούσαν στα χέρια των Βαβυλωνίων (Ιερεμίας 25:5-12). “Αλλά, δεν με ακούσατε, λέει ο Κύριος, για να με παροργίσετε με τα έργα των χεριών σας για το κακό σας... Επειδή, δεν ακούσατε τα λόγια μου: δέστε, εγώ θα στείλω και θα πάρω όλες τις οικογένειες του βορρά... και τον Ναβουχοδονόσορα, τον δούλο μου, και θα τους φέρω ενάντια σ’ αυτή τη γη... και θα τους εξολοθρεύσω.” (Ιερεμίας 25:7-9). “Η Βαβυλώνα στάθηκε χρυσό ποτήρι στα χέρια του Κυρίου” (Ιερεμίας 51:7). Εδώ η Βαβυλώνα χρησιμοποιείται ως εργαλείο του Κυρίου, ένα ποτήρι στα χέρια Του για να τιμωρήσει τον επαναστάτη λαό Του με τον ίδιο τρόπο που αναφέρεται στο Λευιτικό 26 και στην Αποκάλυψη 6 (ο τέταρτος ιππέας) – “θα παραδώσω αυτή την πόλη (την Ιερουσαλήμ) στο χέρι των Χαλδαιών, και στο χέρι του Ναβουχοδονόσορα, του βασιλιά της Βαβυλώνας... στην οργή μου, και στον θυμό μου, και στη μεγάλη μου αγανάκτηση” (Ιερεμίας 32:28,37). Ωστόσο, οι κρίσεις είχαν σωτηριακό σκοπό και για τον λαό του Θεού, αλλά και για τους Βαβυλώνιους – “δέστε, θα τους συγκεντρώσω από όλους τους τόπους, όπου τους είχα διώξει στην οργή μου... και θα τους ξαναφέρω σ’ αυτό τον τόπο, και θα τους κατοικήσω με ασφάλεια, και θα είναι λαός μου, και εγώ θα είμαι Θεός τους” (Ιερεμίας 32:37,38). Για τους Βαβυλώνιους, άνθρωποι του Θεού όπως ο Δανιήλ αποτέλεσαν ισχυρούς μάρτυρες σε σημείο που ο βασιλιάς της Βαβυλώνας αναγνώρισε την εξουσία του Θεού των ουρανών (Δανιήλ 3:28,29, 4:34-37). Γι’ αυτό βλέπουμε ότι ο Θεός χρησιμοποίησε τους εχθρούς Του για να σωφρονίσει τα επαναστατημένα παιδιά Του και μετά χρησιμοποίησε τα μετανοημένα παιδιά Του ώστε να γίνουν μάρτυρες Του στους εχθρούς Του.

6:9,10 ΨΥΧΕΣ ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΟ ΘΥΣΙΑΣΤΗΡΙΟ

“Και όταν άνοιξε την πέμπτη σφραγίδα, είδα από κάτω από το θυσιαστήριο τις ψυχές των σφαγμένων εξαιτίας του λόγου του Θεού, και εξαιτίας της μαρτυρίας που είχαν και έκραζαν με δυνατή φωνή, λέγοντας: Μέχρι πότε, ω Κυρίαρχε άγιε και αληθινέ, δεν κρίνεις και δεν εκδικείσαι το αίμα μας από εκείνους που κατοικούν επάνω στη γη;” Αποκάλυψη 6:9,10.

Αυτοί που έχασαν τη ζωή τους για τον Θεό αποτελούν μια ιδιαίτερη κατηγορία στην κρίση. Όχι μόνο ήταν πιστοί, αλλά ήταν “πιστοί μέχρι θανάτου” (Αποκάλυψη 2:10), υποφέροντας “εμπαιγμούς και μάστιγες, ακόμα δε και δεσμά και φυλακή· λιθοβολήθηκαν, πριονίστηκαν, πέρασαν από πειρασμούς, πέθαναν με σφαγή μάχαιρας... με στερήσεις, με θλίψεις, με κακουχίες, για τους οποίους ο κόσμος δεν ήταν άξιος” (Εβραίους 11:27,28). Ακολουθώντας “τον αρχηγό της σωτηρίας (τον Ιησού)” ο οποίος έγινε “τέλειος... διαμέσου των παθημάτων”²¹, οι οπαδοί Του “δεν αγάπησαν την ψυχή τους μέχρι θανάτου” και συμμετείχαν στην “κοινωνία των παθημάτων Του, συμμορφούμενοι με τον θάνατό Του” (Εβραίους 2:10, Αποκάλυψη 12:11, Φιλιππησίους 3:10). Αυτή η “κοινωνία των παθημάτων” του Χριστού απεικονίζεται από τη θέση τους, **“κάτω από το θυσιαστήριο”**. Το θυσιαστήριο συμβολίζει τον εξιλεωτικό θάνατο του Χριστού στον σταυρό, συνεπώς αυτοί οι μάρτυρες είναι τόσο κοντά στον Χριστό όσο είναι ανθρωπίνως δυνατό.²²

Με μια πρώτη ματιά το μέρος όπου βρίσκονται αυτές οι **“ψυχές”, “κάτω από το θυσιαστήριο”,** δεν φαίνεται να είναι ένα επιθυμητό μέρος για να περιμένουν την εκδίκηση του Θεού και ουσιαστικά υπάρχουν πολλά προβλήματα όταν προσπαθούμε να αποδώσουμε μια κυριολεκτική ερμηνεία σε αυτό το εδάφιο. Μελετώντας την έννοια της ψυχής βλέπουμε ότι η ψυχή είναι συνδυασμός του χώματος της γης (σώμα) και της πνοής της ζωής από τον Θεό (πνεύμα). Οι ψυχές δεν είναι αθάνατες, κοιμούνται μετά το θάνατο και θα αναστηθούν, είτε για αιώνια ζωή, είτε για να αντιμετωπίσουν την κρίση και την τελική καταστροφή.

Η πρώτη αναφορά στην ψυχή γίνεται στη Γένεση 2:7: “Ο Κύριος ο Θεός έπλασε τον άνθρωπο από χώμα της γης και εμφύσησε στους μυκτήρες του πνοή ζωής, και έγινε ο άνθρωπος σε ψυχή που ζει.” Το εδάφιο αυτό παραθέεται από τον απόστολο Παύλο στην Α΄ Κορινθίους 15:45 όπου αναφέρονται τα τρία ‘μέρη’ του ανθρώπου, για τα οποία διαβάζουμε στην Α΄ Θεσσαλονικείς 5:23, “πνεύμα, ψυχή και σώμα”. Ωστόσο, θα πρέπει να επισημανθεί ότι ο Αδάμ έγινε “ψυχή που ζει” με τον συνδυασμό του χώματος (σώμα) και της πνοής της ζωής (πνεύμα). Δεν υπάρχει κανένας υπαινιγμός ότι ο Αδάμ είχε ψυχή, αλλά είναι ξεκάθαρο ότι έγινε ψυχή.²³ Η έννοια της ενότητας της ψυχής, δηλαδή ολόκληρου του ανθρώπου, βρίσκεται σε πολλά σημεία της Παλαιάς Διαθήκης. Ένα από τα πολλά αντιπροσωπευτικά παραδείγματα συναντάτε στο Λευιτικό 5: “Αν κάποιος (Εβραϊκά νεφές, ψυχή) αγγίζει ένα πράγμα ακάθατο, είτε ψοφίμι ακάθαρτου θηρίου...” (Λευιτικό 5:2). “Η αν κάποιος (νεφές) ορκιστεί, προφέροντας αστόχαστα με τα χείλη του...” (Λευιτικό 5:4). “Και αν κάποιος (νεφές) αμαρτήσει, και πράξει κάτι από όσα είναι προσταγμένο από τον Κύριο...” (Λευιτικό 5:17). Εδώ βλέπουμε τις ψυχές να αγγίζουν (σωματικά), να ορκίζονται απερίσκεπτα (νοητικά) και να αμαρτάνουν (πνευματικά). Μια μελέτη των εκατοντάδων εδαφίων στην Παλαιά και Καινή Διαθήκη, που αναφέρονται στην ψυχή, δείχνουν ομόφωνα ότι η έννοια της ψυχής αναφέρεται στο άτομο,

²¹ Ο Χριστός δεν έγινε τέλειος με την έννοια ότι έγινε τέλεια άγιος (ήταν ανέκαθεν τέλεια άγιος – “ο οποίος πειράστηκε σε όλα, κατά τη δική μας ομοιότητα, χωρίς αμαρτία” Εβραίους 4:15), αλλά με την έννοια ότι έγινε η τέλεια θυσία, ταυτιζόμενος απόλυτα με την ανθρωπότητα που υποφέρει τις συνέπειες της αμαρτίας – “Γι’ αυτό έπρεπε να ομοιωθεί σε όλα με τους αδελφούς, για να γίνει ελεήμονας και πιστός αρχιερέας σ’ αυτά που αφορούν τον Θεό, για να κάνει εξιλέωση χάρη των αμαρτιών του λαού. Επειδή, σε ότι αυτός έπαθε, όταν πειράστηκε, μπορεί να βοηθήσει αυτούς που πειράζονται” (Εβραίους 2:17,18).

²² Στις τελετουργίες του επίγειου θυσιαστηρίου ο αμαρτωλός πρόσφερε ένα αρνί και ομολογούσε τις αμαρτίες του τοποθετώντας τα χέρια του στο κεφάλι του ζώου, μεταφέροντας έτσι συμβολικά τις αμαρτίες του στο ζώο. Το αρνί σφαγιαζόταν και το αίμα του συγκεντρωνόταν σε ένα δοχείο. Αυτό το αίμα ήταν η ζωή, η ‘ψυχή’ του ζώου (“η ζωή (ψυχή)... είναι στο αίμα” Λευιτικό 17:11). Μέρος από το αίμα τοποθετούνταν στα κέρατα του θυσιαστηρίου και το υπόλοιπο αίμα χυνόταν στη βάση του θυσιαστηρίου. Συνεπώς η ‘ψυχή’ κατέληγε κάτω από το θυσιαστήριο.

²³ Οι ψυχές των ζώων αποτελούνται από τα ίδια ‘μέρη’ όπως και των ανθρώπων. Μετά τον κατακλυσμό ο Θεός έδωσε την υπόσχεση, “Κι εγώ, δες στήνω τη διαθήκη μου σε σας... και σε κάθε έμψυχο (ψυχή – νεφές) ζώο, που είναι μαζί σας, από τα πουλιά, από τα κτήνη, και από όλα τα ζώα της γης” (Γένεση 9:9,10). Στο έβδομο κεφάλαιο, περιγράφοντας το θάνατο αυτών των ζώων (ψυχών) ο Θεός αναφέρει τα δύο μέρη: τη σάρκα (το σώμα) και το πνεύμα. “Και πέθανε κάθε κινούμενη σάρκα επάνω στη γη, από τα πουλιά, και από τα κτήνη, και από τα ζώα, και από όλα τα ερπετά... όλα όσα είχαν πνοή ζωής στους μυκτήρες τους, πέθαναν” (Γένεση 7:21,22).

την οντότητα, τη ζωή, την καρδιά, την ύπαρξη.²⁴ Δεν συναντάμε πουθενά την έννοια ότι κάποιος έχει ψυχή, αλλά μόνο ότι είναι ψυχή.

Συνεπώς, οι ψυχές κάτω από το θυσιαστήριο δεν είναι κάποιοι από τους μάρτυρες που περιμένουν για το σώμα τους, αλλά είναι οι ίδιοι οι μάρτυρες. Δεν έχουν τις αισθήσεις τους (“οι νεκροί δεν γνωρίζουν τίποτα” Εκκλησιαστικής 9:5,²⁵ (βλ. κεφάλαιο 20: Η ψυχή κοιμάται) αλλά κραυγάζουν με τον ίδιο τρόπο που έκραζε η “ψυχή”²⁶ του πρώτου μάρτυρα: “Και ο Κύριος είπε στον Κάιν: Πού είναι ο Άβελ, ο αδελφός σου;... Η φωνή του αίματος του αδελφού σου βοά σε μένα από τη γη” (Γένεση 4:9,10).

Αν λάβουμε υπόψη τα παραπάνω, ο παραλληλισμός στην Αποκάλυψη 20:4 γίνεται πιο κατανοητός. Το πλαίσιο που εξετάζεται είναι η Δευτέρα Παρουσία του Χριστού, ο θάνατος των ασεβών, το δέσιμο του Σατανά και η έναρξη της χιλιετίας.²⁷ Ο Ιωάννης “είδε τις ψυχές των αποκεφαλισμένων εξαιτίας της μαρτυρίας του Ιησού, και εξαιτίας του λόγου του Θεού” (Αποκάλυψη 20:4). Εδώ βλέπουμε την ίδια ομάδα που έκραζαν “από κάτω από το θυσιαστήριο”. “Κι ανέζησαν και βασίλευσαν μαζί με τον Χριστό 1000 χρόνια... αυτή είναι η πρώτη ανάσταση” (εδ. 4,5). Είναι προφανές ότι η ανάσταση δεν είναι η επανένωση των ψυχών (που υποτίθεται ότι βρίσκονται στον ουρανό) με το σώμα τους, αλλά ότι “οι ψυχές... ανέζησαν” (ζωντάνεψαν). Από την άλλη διαβάζουμε στο ίδιο εδάφιο: “Οι υπόλοιποι, όμως, των νεκρών δεν ανέζησαν, μέχρις ότου συμπληρωθούν τα 1000 χρόνια” (Αποκάλυψη 20: 5).

Αυτή η περικοπή συμφωνεί απόλυτα με την περιγραφή της Δευτέρας Παρουσίας από τον απόστολο Παύλο στην Α΄ Θεσσαλονικείς 4. “Δεν θέλω, μάλιστα, να αγνοείτε, αδελφοί, για όσους έχουν κοιμηθεί” (Α΄ Θεσσαλονικείς 4:13). Εδώ βλέπουμε τη χωρίς συνείδηση κατάσταση των νεκρών: κοιμούνται.²⁸ Δεν υπάρχει καμία ένδειξη ότι το σώμα κοιμάται, ενώ η ψυχή ζει στον παράδεισο. “Επειδή, αν πιστεύουμε ότι ο Ιησούς πέθανε και αναστήθηκε, έτσι και ο Θεός, αυτούς που κοιμήθηκαν με πίστη στον Ιησού, θα τους φέρει μαζί Του” (Α΄ Θεσσαλονικείς 4:14). Ο Παύλος δεν εννοεί ότι θα γίνει ένωση ψυχών, που υποτίθεται ότι βρίσκονται στον ουρανό μαζί με τον Χριστό, με τα σώματά τους. Είναι εκείνοι “που κοιμήθηκαν”, δηλαδή οι ψυχές των δικαίων που πέθαναν, που θα “φέρει μαζί Του” (ο Χριστός) από τη γη στον ουρανό. “Δεδομένου ότι ο ίδιος ο Κύριος θα κατέβει από τον ουρανό με πρόσταγμα, με φωνή αρχαγγέλου, και με σάλπιγγα Θεού, κι αυτοί που πέθαναν εν Χριστώ (“Αυτοί που κοιμήθηκαν” Α΄ Θεσσαλονικείς 4:15) θα αναστηθούν πρώτα· έπειτα, εμείς που ζούμε, όσοι απομένουμε, θα αρπαχτούμε μαζί τους με σύννεφα σε συνάντηση του Κυρίου στον αέρα” (Α΄ Θεσσαλονικείς 4:16,17).

Οι ψυχές “**κάτω από το θυσιαστήριο**” παρουσιάζονται να φωνάζουν για εκδίκηση - “**Μέχρι πότε, ω Κυρίαρχε άγιε και αληθινέ, δεν κρίνεις και δεν εκδικείσαι το αίμα μας από εκείνους που κατοικούν επάνω στη γη;**” (Αποκάλυψη 6:10). Εδώ βρίσκουμε ακόμα περισσότερες αποδείξεις ότι δεν πρέπει να θεωρήσουμε αυτή την περικοπή ως κυριολεκτική. Εκείνοι που πιστεύουν ότι οι ψυχές των πιστών πηγαίνουν απευθείας στον παράδεισο μόλις πεθάνουν, πιστεύουν επίσης ότι οι ψυχές των ασεβών πηγαίνουν απευθείας στην κόλαση όταν πεθάνουν. Σύμφωνα με αυτή την κυριολεκτική ερμηνεία, οι μάρτυρες δεν ικανοποιούνται με το να βλέπουν τις ψυχές των εχθρών τους στην κόλαση, αλλά ζητούν περισσότερη εκδίκηση. Αυτοί οι μάρτυρες όμως δεν διψούν για αίμα και δεν είναι εκδικητικοί, αντιθέτως βρίσκονται κοντά στην καρδιά του Θεού και συνεπώς αγαπούν τους εχθρούς τους (Ματθαίον 5:44-46). Αυτή η περικοπή δεν προσπαθεί να αποκαλύψει τις σκέψεις και τις επιθυμίες των μαρτύρων, που ούτως ή

²⁴ Ο Χριστός ξεκαθάρισε αυτό το θέμα, Μάρκον 8:36 “Επειδή, τι θα ωφελήσει τον άνθρωπο, αν κερδίσει ολόκληρο τον κόσμο, ζημιωθεί όμως την ψυχή του;” και Λουκάν 9:25 “Επειδή, τι ωφελείται ο άνθρωπος, αν κερδίσει ολόκληρο τον κόσμο, χάσει όμως τον εαυτό του ή ζημιωθεί;”

²⁵ Βλ. επίσης Ψαλμοί 6:5, 115:17, 146:4, Ιώβ 14:12.

²⁶ Στο Λευιτικό 17:11 αναφέρει ότι “η ζωή (ψυχή – νεφές) της σάρκας είναι στο αίμα.” Συνεπώς, όταν το αίμα του Άβελ φώναξε από το χώμα, μπορούμε να πούμε ότι ήταν η ‘ψυχή’ του που φώναζε.

²⁷ Αποκάλυψη 19:11-20:3.

²⁸ Ο Ιησούς επιβεβαιώνει την άποψη ότι ο θάνατος είναι σαν ύπνος, στην ιστορία της ανάστασης του Λαζάρου: “Ο Λάζαρος, ο φίλος μας, κοιμήθηκε· αλλά πηγαίνω, για να τον ξυπνήσω” (Ιωάννην 11:11). Οι μαθητές δεν κατάλαβαν: “Του είπαν, λοιπόν, οι μαθητές Του: Κύριε, αν κοιμήθηκε, θα σωθεί. Ο Ιησούς, όμως είχε πει για τον θάνατό του· εκείνοι όμως, νόμισαν ότι λέει για την κοίμηση του ύπνου. Τότε, λοιπόν, ο Ιησούς είπε σ’ αυτούς ανοιχτά: Ο Λάζαρος πέθανε... αλλ’ ας πάμε σ’ αυτόν” (Ιωάννην 11:12-14). Όταν έφτασε στον τάφο, είπε ο Ιησούς στη Μάρθα, την αδελφή του Λαζάρου: “Ο αδελφός σου θα αναστηθεί... Εγώ είμαι η ανάσταση και η ζωή· αυτός που πιστεύει σε μένα, και αν πεθάνει (κοιμάται, όπως είπε ο Παύλος και ο Ιησούς) θα ζήσει” (Ιωάννην 11:23-25).

άλλως κοιμούνται στον τάφο (ουσιαστικά στην Αποκάλυψη 6:11 **“τους ειπώθηκε να αναπαυθούν ακόμα λίγο καιρό”**, μια αναφορά στην ασυνείδητη κατάσταση τους).

Το βασικό θέμα αυτής της περικοπής είναι ότι η δικαιοσύνη του Θεού θα καθυστερήσει. **“Και σε κάθε έναν δόθηκαν λευκές στολές, και τους ειπώθηκε να αναπαυθούν ακόμα λίγο καιρό, μέχρις ότου συμπληρωθούν και οι σύνδουλοί τους και οι αδελφοί τους, αυτοί που πρόκειται να φονευθούν όπως κι αυτοί”** (Αποκάλυψη 6:11). Μερικοί σχολιαστές συμπεραίνουν από αυτό το εδάφιο ότι ο Θεός έχει έναν προκαθορισμένο αριθμό μαρτύρων και η ιστορία δεν μπορεί να ολοκληρωθεί μέχρι να πεθάνουν όλοι. Αλλά, η λέξη που χρησιμοποιείται στο αρχαίο κείμενο είναι *πληρώνω*, και δεν σημαίνει ‘αριθμός’, αλλά σημαίνει εκπλήρωση ή ολοκλήρωση. Σε άλλες περικοπές όπου χρησιμοποιείται αυτή η λέξη με την έννοια της ‘εκπλήρωσης’ αναφέρεται στην εκπλήρωση ενός θλιβερού, αλλά αναγκαίου όρου για το σχέδιο του Θεού.²⁹

Αυτοί οι όροι είναι απαραίτητοι εξαιτίας της αμαρτίας και των αμφισβητήσεων του χαρακτήρα και της διακυβέρνησης του Θεού που εκφράζει ο εχθρός. Εξαιτίας της μεγάλης διαμάχης είναι απαραίτητο να συνεχιστεί η ροή της ιστορίας και ο Σατανάς πάντα θα εξασφαλίζει να υπάρχουν μάρτυρες. Αυτοί οι μάρτυρες αποτελούν την ύψιστη μαρτυρία, για τους ανθρώπους αλλά και για τις ουράνιες υπάρξεις, της αξίας του Χριστού και της Βασιλείας του Θεού, αξίζει δηλαδή ακόμη και τον θάνατο. Ο Παύλος είπε, **“Νομίζω ότι ο Θεός απέδειξε εμάς τους αποστόλους τελευταίους, σαν καταδικασμένους σε θάνατο επειδή, γίναμε θέατρο στον κόσμο, και σε αγγέλους και σε ανθρώπους”** (Α΄ Κορινθίους 4:9). Αλλά όταν **“όλα εκπληρωθούν”** (Ματθαίον 5:18) η μεγάλη διαμάχη θα φτάσει στο τέλος της και οι προσευχές των μαρτύρων θα απαντηθούν.

Εκείνοι που διώκονται και βιώνουν τον μαρτυρικό θάνατο μερικές φορές αισθάνονται μόνοι και εγκαταλελειμμένοι, ακόμα και από τον Θεό. Το μήνυμα της πέμπτης σφραγίδας ωστόσο διδάσκει ότι ο Θεός έχει μια ιδιαίτερη τιμητική θέση στην κρίση για εκείνους που προσφέρουν την ύστατη θυσία. Διδάσκει επίσης ότι ο θάνατός τους δεν ήταν άσκοπος, αλλά θα αποτελεί πάντοτε μια ισχυρή μαρτυρία εδώ στον κόσμο και στους αγγέλους του ουρανού. Σύμφωνα με τα λόγια του Σολομώντα: **“Πολλά νερά δεν μπορούν να σβήσουν την αγάπη, ούτε ποτάμια μπορούν να την πνίξουν”** επειδή, η αγάπη είναι ισχυρή σαν τον θάνατο” (Άσμα Ασμάτων 8:7,6).

6:12-17 ΠΕΤΡΕΣ: ΠΕΣΤΕ ΕΠΑΝΩ ΜΑΣ

“Και είδα, όταν άνοιξε την έκτη σφραγίδα και να, έγινε ένας μεγάλος σεισμός, και ο ήλιος έγινε μαύρος σαν τρίχινος σάκος, και το φεγγάρι έγινε σαν αίμα και τα αστέρια του ουρανού έπεσαν στη γη, όπως η συκιά ρίχνει τα ανώριμα σύκα της, όταν σείεται από δυνατό άνεμο. Και ο ουρανός αποχωρίστηκε σαν τυλιγμένο βιβλίο, και κάθε βουνό και νησί κινήθηκαν από τους τόπους τους και οι βασιλιάδες της γης, και οι μεγιστάνες, και οι πλούσιοι, και οι χιλίαρχοι, και οι δυνατοί, και κάθε δούλος, και κάθε ελεύθερος, έκρυσαν τον εαυτό τους στα σπήλαια και στις πέτρες των βουνών, και λένε προς τα βουνά και προς τις πέτρες: Πέστε επάνω μας, και κρύψτε μας από το πρόσωπο εκείνου που κάθεται επάνω στον θρόνο, και από την οργή του Αρνιού επειδή, ήρθε η μεγάλη ημέρα της οργής του και ποιος μπορεί να σταθεί;” Αποκάλυψη 6:12-17.

Από τη στιγμή που οι προηγούμενες πέντε σφραγίδες αντιπροσωπεύουν κατηγορίες ανθρώπων που βρίσκονται γραμμένοι στο βιβλίο της Ζωής και θα κριθούν στη διερευνητική κρίση, έπεται ότι η έκτη σφραγίδα συμβολίζει επίσης μια κατηγορία ανθρώπων. Βλέπουμε να συμβαίνει ένας μεγάλος σεισμός, σημεία στον ήλιο και στο φεγγάρι, πτώση αστεριών στη γη, τα στοιχεία του ουρανού και της γης σείονται. Ίδια γεγονότα αναφέρονται στο Ματθαίον 24 και Λουκάν 21 ως τα σημεία που θα συμβούν ακριβώς πριν τη Δευτέρα Παρουσία του Χριστού.³⁰ Εκτός από τα σημεία στον ουρανό ο Ματθαίος και ο Λουκάς

²⁹ Για παράδειγμα: **“Η Ιερουσαλήμ θα είναι πατούμενη από τα έθνη, μέχρις ότου εκπληρωθούν (πληρωθώσιν) οι καιροί των εθνών”** (Λουκάν 21:24, βλ. επίσης Ματθαίον 26:54,56, Μάρκον 14:49).

³⁰ **“Κι αμέσως, ύστερα από τη θλίψη εκείνων των ημερών, ο ήλιος θα σκοτεινιάσει, και το φεγγάρι δεν θα δώσει το φως του, και τα αστέρια θα πέσουν από τον ουρανό, και οι δυνάμεις των ουρανών θα σαλευτούν. Και τότε, θα φανεί το σημείο του Υιού του ανθρώπου στον ουρανό και, τότε, θα θρηνήσουν όλες οι φυλές της γης και θα δουν τον Υιό του ανθρώπου να έρχεται επάνω στα σύννεφα του ουρανού με δύναμη και πολλή δόξα”** (Ματθαίον 24:29-31). **“Και θα υπάρχουν σημεία στον ήλιο και στο φεγγάρι και στα αστέρια”** κι επάνω στη γη στενοχώρια των εθνών με

αναφέρουν και τον φόβο και την αγωνία εκείνων που βλέπουν αυτά τα σημεία (“θα θρηνήσουν όλες οι φυλές της γης”, “επάνω στη γη στενοχώρια των εθνών με απορία”, “οι άνθρωποι θα λιποψυχούν από τον φόβο”)³¹, που είναι ένας άμεσος παραλληλισμός με την αγωνία των βασιλιάδων της γης και των μεγιστάνων που ζητάνε από **“τις πέτρες: Πέστε επάνω μας και κρύψτε μας από το πρόσωπο εκείνου που κάθεται επάνω στον θρόνο, και από την οργή του Αρνίου”**.

Το μόνο σημείο στην Αποκάλυψη 6 που δεν αναφέρεται στον Ματθαίον 24 είναι ο μεγάλος σεισμός.³² Παρακάτω στο βιβλίο της Αποκάλυψης υπάρχει μια αναλυτικότερη περιγραφή του: είναι ο μεγάλος σεισμός της Αποκάλυψης 16:18 που κατεδαφίζει τη μεγάλη πόλη της Βαβυλώνας και όπως και ο σεισμός στο έκτο κεφάλαιο, καταστρέφει τα νησιά και τα βουνά (Αποκάλυψη 16:20). Αυτός ο σεισμός συμβαίνει στην έβδομη και τελευταία πληγή, μόλις πριν την έλευση του Χριστού. Το προφανές συμπέρασμα είναι ότι όλα αυτά, μαζί με τα αντίστοιχα σημεία στο Ματθαίον 24 και Λουκάν 21, λαμβάνουν χώρα αμέσως πριν τη Δευτέρα Παρουσία.³³ Αυτό συνεπάγεται ότι η έκτη σφραγίδα αποτελεί τη διερευνητική κρίση μιας από τις δυο τάξεις ανθρώπων που θα ζουν όταν επιστρέψει ο Χριστός (η άλλη τάξη παρουσιάζεται στο έβδομο κεφάλαιο).

Είναι σαφές ότι οι άνθρωποι που αναφέρονται στην Αποκάλυψη 6:15-17 δεν είναι ο πιστός λαός του Θεού που περιμένουν με μεγάλη ανυπομονησία τον Χριστό να έρθει και να τους λυτρώσει, αντιθέτως είναι εκείνοι που συνειδητοποιούν ότι είναι οι εχθροί του Χριστού. Στην Αποκάλυψη 19:11-21 αυτή ακριβώς η ομάδα ανθρώπων (βλ. Αποκάλυψη 19:18) “φονεύθηκαν με τη ρομφαία του καθήμενου επάνω στο άλογο, η οποία έβγαινε από το στόμα του” (Αποκάλυψη 19:21). Μια συμβολική εικόνα του Ιησού στη Δευτέρα Παρουσία και όσοι θανατώνονται γίνονται τροφή για τα όρνεα που συγκεντρώνονται “στο δείπνο του μεγάλου Θεού” (Αποκάλυψη 19:17). Η μεγάλη πλάνη των έσχατων ημερών θα είναι τόσο δυσδιάκριτη ώστε πολλοί θα νομίζουν ότι πιστεύουν ότι αγαπούν και υπηρετούν τον Θεό, αλλά όπως θα δούμε στο

απορία, και θα ηχεί η θάλασσα και τα κύματα· οι άνθρωποι θα λιποψυχούν από τον φόβο και την προσδοκία των δεινών που επέρχονται στην οικουμένη· επειδή, οι δυνάμεις των ουρανών θα σαλευτούν. Και τότε θα δουν τον Υιό του ανθρώπου να έρχεται μέσα σε σύννεφο και με δύναμη και πολλή δόξα” (Λουκάν 21:25-27).

³¹ Ματθαίον 24:30, Λουκάν 21:25,26.

³² “Σεισμοί κατά τόπους” αναφέρονται στο Ματθαίον 24:7 και Λουκάν 21:11, αλλά είναι γενικά σημεία, “αρχή ωδίνων” (Ματθαίον 24:8) και “δεν είναι ακόμα το τέλος” (Ματθαίον 24:6). Ο σεισμός που αναφέρεται στην Αποκάλυψη 6:12 είναι ένας συγκεκριμένος, μεγάλος σεισμός στο τέλος της ανθρώπινης ιστορίας.

³³ Κάποιοι μελετητές θεωρούν ότι αυτά τα σημεία, όπως επίσης και εκείνα στο Ματθαίον 24, εκπληρώθηκαν στο παρελθόν με γεγονότα όπως ο μεγάλος σεισμός της Λισσαβόνας το 1755, η μέρα του μεγάλου σκότους στη Νέα Αγγλία το 1780 και η μεγάλη βροχή των Λεοντιδών μετεωριτών το 1833. Ωστόσο, είναι προφανές από την Αποκάλυψη 16:18-20 ότι τουλάχιστον ένας μεγάλος σεισμός περιλαμβάνεται στις επτά πληγές (ο σεισμός θα έχει ως αποτέλεσμα την καταστροφή νησιών και βουνών, που είναι επίσης η τελευταία συνέπεια των σημείων στην Αποκάλυψη 6:12-14). Επομένως η εφαρμογή αυτών των προφητειών σε γεγονότα που συνέβησαν νωρίτερα, όπως η αρχική εκπλήρωση των σημείων που αναφέρονται στη σκότιση του ήλιου, της σελήνης και την πτώση των αστέρων, είναι αμφισβητήσιμη. Επιπλέον, αυτά τα σημεία όπως απαριθμούνται στο Ματθαίον 24 συμβαίνουν “αμέσως, ύστερα από τη θλίψη εκείνων των ημερών.” Η θλίψη της εποχής του Μεσαίωνα τελείωσε το 1798 με την αιχμαλωσία του πάπα (βλ. κεφ. 13:3 Η θανάσιμη πληγή) ο σεισμός όμως της Λισσαβόνας και η μέρα του μεγάλου σκότους συνέβησαν πριν το τέλος της θλίψης και όχι αμέσως μετά. Η ίδια η θλίψη είναι μια αναφορά στο εδάφιο 21 “επειδή, τότε θα υπάρχει μεγάλη θλίψη, που δεν έγινε από την αρχή του κόσμου μέχρι σήμερα, ούτε θα ξαναγίνει.” Είναι προφανές από την ομοιότητα των λέξεων που χρησιμοποιούνται ότι αυτή είναι η ίδια χρονική περίοδος που αναφέρεται στο Δανιήλ 12:1 “και θα είναι καιρός θλίψης (η ίδια λέξη όπως και στο Ματθαίον 24:21), που ποτέ δεν έχει γίνει αφότου υπήρξε έθνος, μέχρις εκείνον τον καιρό.” Στον Δανιήλ είναι σαφές ότι αυτός ο καιρός θλίψης συμβαίνει στους έσχατους καιρούς όταν ο Μιχαήλ σηκώνεται. Και οι δύο θλίψεις θεωρείται ότι θα είναι οι μεγαλύτερες που έχουν συμβεί, υποδηλώνοντας ότι είναι το ίδιο γεγονός. Συνεπώς, τα σημεία που ακολουθούν, ο σεισμός, η σκότιση του ήλιου και της σελήνης, η πτώση των αστέρων, ο αποχωρισμός του ουρανού και η εξαφάνιση των βουνών και των νησιών, συμβαίνουν όλα περίπου την ίδια στιγμή – μόλις είναι έτοιμος ο Χριστός να επιστρέψει. Είναι πραγματικά απίστευτο να θεωρήσουμε ότι τα σημεία της άμεσης έλευσης του Χριστού εκτείνονται σε μια περίοδο 250 ετών. Η εκπλήρωση των πρώτων σημείων ήταν αξιοσημείωτη, πιθανόν επειδή αυτά τα σημεία ήταν σημαντικά για να επιστήσουν την προσοχή των ανθρώπων εκείνης της εποχής στο βαρυσήμαντο γεγονός που θα συνέβαινε στον ουρανό το 1844, η έναρξη της Ημέρας της Εξιλέωσης. Υπό αυτή την έννοια εκπληρώθηκαν. Δεν πρόκειται ωστόσο για την ολοκληρωτική εκπλήρωση των προφητειών. Ακριβώς όπως η πτώση της Ιερουσαλήμ το 70 μ.Χ και η ημέρα της Πεντηκοστής αποτέλεσαν μερική αλλά όχι ολοκληρωτική εκπλήρωση των προφητειών του Ιωήλ. (βλ. Πράξεις 2:16-23, Ιωήλ 2:28-30).

κεφάλαιο 13, στην πραγματικότητα λατρεύουν “το θηρίο”. Στη διερευνητική κρίση τα ονόματά τους θα διαγραφούν από το βιβλίο της Ζωής.³⁴

Στην περιγραφή της διερευνητικής κρίσης από τον Ιησού (ο διαχωρισμός των εριφίων από τα πρόβατα, Ματθαίον 25:31-46), είναι έκδηλο ότι πολλοί που θεωρούσαν ότι ανταποκρίνονταν στους όρους του Θεού, στην ουσία αρνιόντουσαν να Τον υπηρετήσουν στο πρόσωπο των άπορων παιδιών Του που “πέιναν... δίψαν... ήταν ξένοι... γυμνοί... ασθενείς... σε φυλακή” και γι’ αυτό χάνουν την αιώνια ζωή - “καθόσον δεν το κάνατε αυτό σε έναν από τούτους τους ελάχιστους, δεν το κάνατε ούτε σε μένα... πηγαίνετε από μένα, οι καταραμένοι” (Ματθαίον 25:45,41). Επιπλέον, ο Ιησούς ξεκαθαρίζει ότι πολλοί που φαίνεται ότι είναι πλήρεις Πνεύματος Αγίου και ευλογημένοι με πνευματικά χαρίσματα, στην πραγματικότητα δεν γνωρίζουν τον Χριστό - “Πολλοί θα μου πουν κατά την ημέρα εκείνη: Κύριε, Κύριε, δεν προφητεύαμε στο όνομά σου, και στο όνομά σου εκβάλαμε δαιμόνια, και στο όνομά σου κάναμε πολλά θαύματα; Και, τότε, θα ομολογήσω σ’ αυτούς: Ότι ποτέ δεν σας γνώρισα· φεύγετε από μένα εσείς που εργάζεστε την ανομία” (Ματθαίον 7:21-23).

Ο Ιησούς προειδοποίησε ότι τον έσχατο καιρό “θα ῥθουν πολλοί στο όνομά μου λέγοντας: Εγώ είμαι ο Χριστός· και θα πλανήσουν πολλούς... και θα σηκωθούν πολλοί ψευδοπροφήτες και θα πλανήσουν πολλούς” (Ματθαίον 24:5,11). Η τελική πλάνη θα γίνει από “το θηρίο και τον ψευδοπροφήτη” που αναφέρονται στο κεφάλαιο 13 και 19, και κάνουν σημεία και θαύματα “με τα οποία πλάνησε αυτούς που πήραν το χάραγμα του Θηρίου” (Αποκάλυψη 19:20). Στην Αποκάλυψη 13:13-17 βλέπουμε ότι το πολιτικό-θρησκευτικό σύστημα του θηρίου υποκινεί τους πλανημένους να διώξουν, ακόμα και να δολοφονήσουν εκείνους που παραμένουν πιστοί στον Θεό, ακριβώς όπως προλέχθηκε από τον Χριστό: “Μάλιστα, έρχεται ώρα, κατά την οποία καθένας που θα σας θανατώσει θα νομίσει ότι προσφέρει λατρεία στον Θεό” (Ιωάννην 16:2).

Η διαφορά μεταξύ εκείνων που πλανήθηκαν και εκείνων που δεν πλανήθηκαν δεν έχει σχέση με την κατανόηση των προφητειών, αλλά με την προθυμία τους να αγαπούν και να υπακούουν τον Θεό και να Τον γνωρίζουν μέσω του Αγίου Πνεύματος. “Ο άνομος (ο αντίχριστος) θα ῥθει με ενέργεια του σατανά με κάθε δύναμη και σημεία και τέρατα ψεύδους και με κάθε απάτη της αδικίας, ανάμεσα σ’ αυτούς που χάνονται· επειδή, δεν δέχθηκαν την αγάπη της αλήθειας για να σωθούν· Και γι’ αυτό ο Θεός θα στείλει επάνω τους ενέργεια πλάνης, ώστε να πιστέψουν στο ψέμα· για να κατακριθούν όλοι αυτοί που δεν πίστεψαν στην αλήθεια, αλλ’ οι οποίοι βρήκαν ευχαρίστηση στην αδικία” (Β’ Θεσσαλονικείς 2:9-12).

Αυτή η περικοπή επισημαίνει ότι οι άνθρωποι εξαιτίας της αγάπης τους για την αμαρτία φτάνουν στο σημείο να διώκουν τα παιδιά του Θεού, όντας πεπεισμένοι ότι Τον υπηρετούν! Στη διάρκεια ωστόσο των φοβερών ταραχών της φύσης πριν τη Δευτέρα Παρουσία θα συνειδητοποιήσουν ξαφνικά ότι ποτέ πραγματικά δεν γνώρισαν τον Ιησού Χριστό. Μόλις Τον αντικρίσουν να επιστρέφει, θα τρέξουν να κρυφτούν “**στα σπήλαια και στις πέτρες των βουνών**”, προσπαθώντας με κάθε τρόπο να φύγουν μακριά από “**το πρόσωπο εκείνου που κάθεται επάνω στον θρόνο, και από την οργή του Αρνίου**”.

Η “οργή” και το “Αρνίο” φαίνονται οξύμωροι όροι, το αρνίο συμβολίζει το έλεος του Θεού. Ωστόσο, η οργή του Θεού δεν είναι όμοια με την οργή του ανθρώπου, αλλά είναι έκφραση της δόξας και του χαρακτήρα της αγάπης Του (βλ. 15: *Η Οργή του Θεού*). Η δυναμική, εκθαμβωτική ενέργεια της αγάπης που εκπέμπεται από τον Θεό θα είναι ζωή και χαρά για τους δίκαιους, αλλά θα προκαλέσει ένα ακατανίκητο αίσθημα καταδίκης για εκείνους που αγαπούν και υποθάλπουν την αμαρτία. Την ημέρα που η δόξα Του θα γεμίζει τη γη ο Θεός δεν θα αναγκάσει κανέναν να ζήσει στην περιλαμπρή παρουσία Του, αν αυτός έχει έναν τέτοιο χαρακτήρα ώστε να νιώθει την παρουσία Του σαν ένα διαρκές βασανιστήριο. Η τελευταία κραυγή αυτών που ανήκουν σε αυτή την υποομάδα της έκτης σφραγίδας μας φανερώνει το τέλος τους: “**Ἦρθε η μεγάλη ημέρα της οργής του· και ποιος μπορεί να σταθεί;**” (Αποκάλυψη 6:17). Αυτή η κραυγή μας προκαλεί να επικεντρώσουμε την προσοχή μας στην έκτη σφραγίδα και στο θέμα του έβδομου κεφαλαίου : εκείνοι που *μπορούν* να σταθούν.

³⁴

“Και θα το προσκυνήσουν (το θηρίο) όλοι αυτοί που κατοικούν επάνω στη γη, των οποίων τα ονόματα δεν γράφτηκαν στο βιβλίο της ζωής του Αρνίου, που είναι σφαγμένο από τη δημιουργία του κόσμου.” (Αποκάλυψη 13:8).